

Lunds Universitet
Socialhögskolan Campus Helsingborg
SOL 066
Vårterminen 2005

CAMPING VAD, VEM & VARFÖR!

Ann-Charlotte Nilsson
Handledare: Dolf Tops

Sammanfattning Abstract

What on earth do people see in camping? Why do they choose this compact living in their holiday? All that people in caravans who are put together in a camp site. The purpose of my study was to find out who and why. My ethnographic study in a camp site with participation observations, interviews and analysis have results in facts that show why.

The most common camper is the house owner with average income. And the choice of the camp site depend on the security and the service that the camp site offered. The camp site was controlled and the campers controlled each other. Therefore was the place safe and calm and the campers lived here in harmony together. They, the campers, have got the freedom in an "utopic city" where they seemed to empower themselves. The campers have got the opportunity to relaxing, and no matter wich camp site they choose, they have their home with them. They can feel like home on any camp site, as they are rather like.

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	4
1. INLEDNING.....	5
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	6
2. METOD OCH URVAL.....	7
2.1 VAL AV STRATEGI OCH METOD.....	7
2.2 MIN ROLL SOM OBSERVATÖR.....	7
2.3 VAL AV PLATS.....	8
2.3.1 VAL AV RESPONDENTER.....	8
2.4 KÄLLKRITIK.....	9
2.5 RESULTATENS TILLFÖRLITLIGHET.....	9
2.6 ANALYSARBETE AV FÄLT, OBSERVATION OCH INTERVJUER.....	10
2.7 ETISKA ÖVERVÄGANDEN.....	10
2.8 FORTSATT FRAMSTÄLLAN.....	10
3. FORSKNING OCH TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	12
3.1 TIDIGARE FORSKNING.....	12
3.2 TEORIER.....	12
3.2.1 ARKITEKTURSOCIOLOGISK FORSKNING.....	14
3.3 CAMPINGENS HISTORIA.....	15
3.4 CAMPINGGUIDEN.....	16
3.5 CAMPINGSTATISTIK.....	17
3.6 CAMPINGENS UTVECKLING – EN SAMMANFATTANDE KOMMENTAR.....	18
4. CAMPING VÅREN 2005 PÅ EN PLATS I SVERIGE.....	19
4.1 CAMPINGPLATSEN.....	19
4.1.2 INFLYTTNINGEN.....	19
4.2 MÄNNISKORNA SOM VÄLJER CAMPINGSTRUKTUREN.....	21
4.2.1 INTERVJUER.....	22
4.3 AVSLUTANDE ANALYS.....	28
5. SAMMANFATTNING OCH SLUTDISKUSSION.....	32
REFERENSER.....	34
ÖVRIGA KÄLLOR.....	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.

Förord

Jag skulle vilja tacka alla mina respondenter som på ett mycket tillmötesgående sätt givit mig del av deras val att campa. Utan deras medverkan hade detta arbete aldrig kunnat bli av. Under arbetets gång har min handledare Dolf Tops varit till stor hjälp.

Tack till Er alla!

1. Inledning

En företeelse som ökar i samhället är camping. Begreppet camping kommer från engelskans Camp; läger, och Ca'mpus som på latin betyder fält. Det menas med övernattnings utomhus under tillfälligt tak, i tält, bivack, husvagn eller liknande under rekreationsresor. (Nationalencyklopedin).

Överallt ser vi dem, husvagnsekipagen, på vägarna både på landet och i staden. På flera ställen i landet ser man campingplatser som är fulla av campare. Enligt Statistiska Centralbyrån, på uppdrag av Turistdelegationen, var antalet gästnätter på svenska campingplatser uppe i 17,1 miljoner år 2003 (Statistiska meddelanden, 2004). Vad är det som lockar individer att välja denna form av liv? Det är trots allt en del som skall till för att vilja byta ut sitt vardagliga boende till en husvagn på ca. 10 kvm, för att där leva under ganska trånga förhållanden. För att inte tala om själva campingplatsen, som vid blotta åsynen av alla dessa husvagnar tätt intill varandra trängs på ett avgränsat område, kan liknas vid sardiner i en burk.

Socialpolitiken har arbetat hårt med att lösa det sociala problemet med trångboddhet, vilket det var på 1920-talet. Med insatser som "miljonprogram" under åren 1965-1974 försökte man lösa detta sociala problem med att bygga större och bättre bostäder, (Elmér, Blomberg, Harrysson, Petersson, 2000). Vad är det då som gör att människor helt frivilligt väljer denna trångboddhet idag? Och det på sin fritid!

Att den sociala interaktionen mellan människor och gemenskap är viktig hyser ingen tvivel om, så kanske människor har ett stort behov av att vara nära varandra. Hur ser då detta "nära" ut och hur fungerar det sociala samspelet? Är detta något som har med samhället i övrigt att göra? Jag tänker då på den ökade globaliseringen som enligt Bauman (2000), gör att människor får ångest och känner behov av att vara "mobila", vilket är nödvändigt för att hänga med i det tidsrumskomprimerade samhället (Ibid.). Kan längtan till det naturnära vara ett skäl, för att slippa ifrån den otrygghet som individen kanske känner? Är det en särskild livsstil som individen har valt i Giddens mening, (2002), för att känna kontroll över sitt liv och därmed trygghet. Hur konstrueras en campingplats, hur ser strukturen ut och vad är det som gör att många människor väljer just detta på sin fritid? Jag tänker bege mig till en campingplats för att där söka svar på detta.

1.2 Syfte och frågeställningar

Jag har i åtanke att försöka få en förklaring och förståelse för vad det är som gör att människor väljer att campa, framförallt i förhållande till strukturen, samt vilka dessa är. Hur utvecklas sociala interaktioner mellan individerna inom ett geografiskt avgränsat område, och vilken betydelse har detta? Hur ser campingens struktur ut, hur är den konstruerad, och vilken betydelse har detta för människornas val att campa där? Kort sagt; Varför väljer människor campingplatsen? För att få svar på detta ställer jag upp följande frågor:

- Hur ser campingens konstruktion och struktur ut?
- Strukturens betydelse för varför man väljer denna semesterform?
- Vilka är de som campar?
- Hur ser den sociala interaktionen mellan individerna ut?

2. METOD OCH URVAL

2.1 Val av strategi och metod

För att erhålla en så verklighetsanknuten bild som möjligt, Valde jag att göra en etnografisk studie. Etnografi innebär en beskrivning av människor eller kulturer. Då denna strategi helst ska påbörjas utan i förväg uppställda hypoteser, för att lära sig om situationen, kommer arbetets design att vara induktiv, (Denscombe, 2000). Med detta menas att syftet är att bilda hypoteser, eller i bästa fall teori. Eller så smälter resultaten in i en redan befintlig teori.

Den etnografiska strategin som jag valde, innebar en metod med observation av fältet, människorna och av händelser. Observationsmetoden innebar att observera, lyssna och ställa frågor samt föra fältanteckningar.

2.2 Min roll som observatör

Det etnografiska tillvägagångssättet med observation, krävde att jag tillbringade en tid på platsen, 1 månad, mitt i denna aktuella campingkultur, för att genom eget deltagande på platsen få inblick i hur människorna såg på sitt campingbeteende, och för att utifrån deras synvinkel, förstå detsamma. (Denscombe, 2000).

Att vara observatör kan bedrivas helt dolt, men det innebär etiska problem då inget samtycke till undersökningen går att erhålla. Därför kom jag att använda mig av deltagande observation med den, ur etisk synpunkt valda möjligheten; *Deltagande som observatör*. Detta innebar att jag som uppsatsskrivare och forskare var öppet erkänd och gav möjligheten att få de deltagandes samtycke (Denscombe, 2000).

Dock får jag tillägga att min roll till ett visst mått har bedrivits dolt. Detta på så vis att möjligheten att vara öppet erkänd för så många som fanns på campingplatsen var omöjligt, och jag har faktiskt gått runt i området och observerat människor och händelser. Denna observation har dock varit av en helt generell karaktär och har inte inneburit inte någon djupare betraktelse.

Man kan påstå att jag hade förutsättningar för att smälta in i miljön, vilket var viktigt för att få naturligt tillträde till miljön. Detta då jag själv tidigare har tillbringat ett antal veckor på campingplatser och dessutom har husvagn själv. Att sedan en viss kunskap fanns för hur uppsättning av förtält och påfyllning av vatten m.m. gick till, var nog en klar fördel. Jag skulle

ju helst inte studera hur jag själv lärde mig campa. Det viktigaste var att förhålla sig till de två olika nivåerna som det innebar att vara både forskare och deltagare. Jag som forskare var tvungen att behålla den nödvändiga distansen till respondenterna, för att inte glömma bort mitt ursprungliga syfte. Annars fanns en risk för ett ”going native”, vilket menas med att forskaren blir som uppslukad av den studerade gruppen (Denscombe, 2000).

2.3 Val av plats.

Valet av campingplatsen gjordes efter campingguiden (2005), och jag valde efter storlek. Jag gjorde ett medvetet val, detta för att få en mellanstor camping som kunde tänkas ha likheter med ett flertal andra. Jag valde även en plats som jag inte på förhand känner till för att minimera förutfattade meningar. Genom att placera en egen husvagn mitt bland alla campare på platsen, där jag kom att tillbringa 1 månad, fick jag möjlighet att få en någorlunda helhetskänsla för situationen, och dess miljö. Möjligheten fanns även för att skapa relationer med camparna för att på så vis studera händelser och skeenden på ett naturligt sätt.

2.3.1 Val av respondenter

Jag har skaffat respondenter efter hand som tillfälle getts, jag har inte kastat mig över dem, utan istället inväntat ett naturligt möte. Detta har givit mig möjligheten att styra mitt urval av respondenter för att erhålla en blandning vad det gäller; ålder, kön, par, familj och ensamstående, vilket jag ansåg var av vikt för bredden på svaren. Jag har valt att kalla mina respondenter för:

Husvagn A- 4 personer (varav 2 vuxna barn)

Husvagn B- 2 personer (äldre par)

Husvagn C- 2 personer (yngre par)

Husvagn D- 1 person (4 i familjen, varav 2 barn)

Husvagn E- 1 person (ensamstående äldre)

Husvagn F- 2 personer (4 i familjen, varav 2 barn)

Alltså sammanlagt 12 personer, jag har inte intervjuat barnen, med undantag av de vuxna barnen i Husvagn A, och 6 intervjutillfällen. Att det blev husvagnar och inte tält, beror av årstiden, det är fortfarande kallt om nätterna under april-maj och inga tältare fanns på plats för någon intervju. Vilket hade varit intressant för att erhålla tältarnas åsikter och den mening de lägger i sin campingvistelse.

2.4 Källkritik

Uppsatsen vilar på primärdata, alltså det empiriska material jag själv samlat in. Detta material kan sägas vara tillförlitligt på så vis att det är respondenterna själva som berättat om sin situation. Jag har även använt samma form av data när det gäller tidigare forskning. När det gäller tidigare forskning som ETOUR (Europeiska turismforskningsinstitutet i Östersund) utfört, så är detta utfört med gällande normer för forskning, och därmed har rapporten blivit granskat av ett flertal andra och kan därav sägas vara tillförlitligt material. Den historiska delen är hämtad från Nationalencyklopedin och kan därmed sägas vara tillförlitligt. När det gäller en reklam-/informationstidning som campingguiden, vilken också fått ett stycke i min uppsats, så får man betrakta den för sitt ändamål. Detta då den faktiskt utgör reklam för camping och med all säkerhet har en önskan om att fler ska campa, allt ur ett konsumtionshänseende. Dock är tidningens information om de olika campingplatserna i landet tillförlitlig.

2.5 Resultatens tillförlitlighet

Jag har genom att be vederbörande respondent att berätta varför de campar utifrån den enkla och enda frågan; *Varför väljer Ni campinglivet på campingplats?*, erhållt svar och förklaringar till varför man valt denna semesterform, med dess struktur och organisering. Respondenterna har av egen fri vilja själva berättat och förklarat. Detta gör att validitetens grad kan sägas vara god utifrån mitt syfte och min frågeställning.

När det gäller reliabiliteten så har det faktum att jag befunnit mig bland respondenterna har gett mig en klar fördel av att kunna iaktta om svaren någorlunda överensstämmer. Dock kan det ju vara så att eftersom jag i ett par fall intervjuat med hela familjen närvarande, så skulle detta kunna ha påverkat deras svar. Jag kan dock anse att var och en svarade ärligt och man var faktiskt rörande samstämmiga vid sina svar.

En begränsning i mitt arbete är naturligtvis området, vilket inte kan jämföras med andra platser. Dock har mina respondenter givit det intrycket att en viss generell likhet finnes mellan de olika campingplatserna. Begränsningar gällande respondenterna kan även ha relevans, då resultaten kunde ha blivit annorlunda om jag pratat med andra, eller studerat andra människor. Årstiden innebär också en begränsning, en annan undersökningsperiod kunde naturligtvis ha gett annorlunda resultat.

2.6 Analysarbete av fält, observation och intervjuer

Vid observationer har jag gjort fältanteckningar och de teoretiska begrepp som framkommit har jag antecknat vid sidan om dessa. Likadant gällande intervjuerna, där jag gjort stödanteckningar, för att därefter, i mitt förtält, renskriva dem och då har jag även funnit relevanta begrepp och teorier för dessa. Analysarbetet har jag därför gjort efter hand och intervju svaren är i stort sett med i sin helhet, med endast en viss förkortning. Jag har valt att inte plocka bort någon hel mening utav av det respondenterna sagt.

Jag har i uppsatsen valt att göra analyser i samband med beskrivningar av fältanteckningar, observationer och intervjuer. Detta för att göra materialet mer tydligt och lätthanterligt för läsaren. Och jag anser själv att det blev mest naturligt beskrivande av materialet på så vis. Jag har varit väl medveten om att det är jag som är verktyget i analysarbetet. Dock har ett så objektiva betraktande, som är möjligt, av både observationer och intervjuer, varit viktigt för mig att eftersträva, för att inte någon personlig tanke skulle bli avgörande för arbetet under dess gång. Jag har i och med min placering i observationsfältet under denna månad, kunnat återvända med observationer på olika delar. Detta har medfört att jag kunnat reflektera över dessa ett flertal gånger för att pröva de teorier och begrepp jag använt mig av. Gällande analysarbetet har jag tagit del av vedertaget arbetssätt om detta i Denscombe (2000).

2.7 Etiska överväganden

Jag har valt att min roll som observatör ska vara öppen. Detta för att erhålla samtycke från deltagarna. Absolut anonymitet av både människor och plats är min definitiva hållning och alla respondenter är avidentifierade samt även platsen. Respondenterna har gett sitt samtycke till intervjuer samt det färdiga materialet.

2.8 Fortsatt framställan

Jag kommer att först ge en beskrivning över tidigare forskning inom ämnet och forskning i arkitektursociologi. Därefter gör jag en kort redovisning över de begrepp och teorier som under arbetets gång visat sig ha relevans i analysarbetet.

Jag fortsätter med att redovisa för campingens historia, detta för förståelsen både för hur den har utvecklats samt för hur dagens situation ser ut. Efter en liten beskrivning av Campingens riksförbunds tidning, kommer jag att redovisa en del statistik över camping; nätter, gäster och vem som campar tas upp.

Sedan är det så dags för den empiriska delen med campingplatsen och med observation och intervjuer med de respondenter som givit sina tankar och åsikter för valet av att campa. Analyser kommer att presenteras efter hand, samt med en avslutande analys. Därefter avslutar jag med sammanfattning och slutdiskussion.

3. FORSKNING OCH TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

3.1 Tidigare forskning

Det finns inte så mycket forskning kring detta ämne, dock har jag hittat från Fatima Stjernqvist, D-uppsats *Campingfolk- de frihetsbehövande*. Stjernqvist har forskat kring de som väljer att bo i husvagn på camping permanent. Här framkom att detta var ett val utifrån ekonomi, frihet och en negativ syn på samhället i stort som för permanentcamparna upplevdes förtryckande. Då min intention var att belysa fritidscamparna, har den permanente husvagnsboenden nog inte så mycket med min undersökning att göra. Det kan dock vara intressant i en komparativ analys, i jämförelse med de som fritidscampar.

Jag har även hittat forskning angående vem som campar i ett konsumtionshänseende från ETOUR (European Tourism Research Institute) som gjort en kvantitativ forskning om vem som campar, detta redovisar jag för under rubriken campingstatistik. Likadant med rapporten från SCB (statistiska centralbyrån) som på uppdrag av Turistdelegationen har producerat inkvarteringsstatistik för Sverige 2003, (2004), som också kommer att redovisas under campingstatistik. Dock belyses ej varför människor campar, vilket är min huvudsakliga uppgift, framförallt i förhållande till campingens struktur.

3.2 Teorier

I mitt observationsarbete, i samband med tolkning och analys av detta och av intervjuer, kom vissa begrepp att bli aktuella. Dessa teorier presenterar jag här kort för att sedan återkomma till dem i analyserna.

Till att börja med så har jag Goffmans frontstages och backstages (Sverre, Moe 1995) där Goffman menar på att när individen är i sitt hem, i sin naturliga miljö, så är hon backstages i sin roll, mer sig själv. Detta då till skillnad från frontstages som enligt Goffman är när invididen är i andra miljöer och spelar olika roller.

Webers rationaliserade fängelse, har betydelse för människors handlingar. Människan är kanske fri, men inte mer än att hon handlar efter de regler som gäller, och dess rationella medel och mål, (Sverre,Moe, 1995). Weber menar även att makten som folket tilldelar de

styrande är legaliserad i den meningen att man vill bli styrd och har en önskan om ordning med regler för att man tycker att det är bra.

Ehn, Frykman, Löfgren, (1999) har på ett intressant sätt studerat försvenskningen av Sverige, vilket jag använt mig av för att tyda campingen och dess gäster i vissa delar. Genom tiderna har vi svenskar lärt oss uppskatta naturen med dess friluftsliv och läger, vilket hade en stärkande effekt. Gymnastik och cykelturer genomsyrade den svenska fostran och Sverige är unikt med sin allemansrätt som ger oss alla tillgång till naturen på ett naturligt sätt, (ibid.).

Gällande Elias och Scotson (1999) i deras utsökta bok, *Etablerade och outsiders*, kan vi läsa om hur etablerade grupper skapas och hur dessa sen betraktar en annan nyare grupp som outsiders, trots inga yttre/inre skillnader, och hur detta befästs för att bli ett permanent tillstånd. Så länge den etablerade gruppen ser sig som bäst och blir betraktad på det sättet även av outsidersgruppen, så behåller de sin makt och överlägsenhet.

Bourdieu (i Sverre Moe, 1995) har teorier om det sociala kapitalet. Med hjälp av begreppet habitus förklarar han det sociala arv av kompetens att bemöta situationer. Genom att ha tillskansat sig en bredd i sitt sociala beteende, har man ett starkare habitus. Och tvärtom; vid mindre bredd så leder detta till ett svagare habitus.

Giddens, (2002) menar med sitt begrepp ontologisk trygghet, att det finns en känsla av kontinuitet och ordning i händelserna, även de som inte befinner sig i individens direkta närhet. En nödvändighet att kunna skapa parenteser om de skeenden som finns och som är hotande måste finnas för att en trygghet, ontologisk, ska infinna sig. Giddens har även gjort ett användbart begrepp av samspelet mellan människor. Och han menar att vår verksamhet i stor utsträckning är beroende av tillit och bekräftelse i samvaron med andra människor ” vi drivs omedvetet av behovet att uppleva trygghet och minska ångesten i samspelet med varandra. Tryggheten vidmakthålls genom rutinisering av det sätt vi bemöter varandra.”, (Sverre, Moe, 1995:186,187).

Bauman (2000) visar på globaliseringens effekter vad det gäller turister och vagabonder, vilka kan sägas vara inkomstbaserade ytterpoler, där höginkomsttagarna, turisterna, väljer och vrakar, reser och trivs. Vagabonderna är de med låg inkomst, om nu någon alls, och de flyter efter i bakvattnet och har inga eller få valmöjligheter i sina liv. Turister kan ta åt sig

globaliseringen med dess utbud, medan vagabonder inte har dessa förutsättningar och detta faktum gör att de rika blir rikare och de fattiga fler.

Sedan har jag till stor del använt mig av Gromarks arkitektursociologiska forskning (1987) som får ett alldeles eget kapitel, vilket följer härnäst.

3.2.1 Arkitektursociologisk forskning

När det gäller campingens struktur och konstruktion har jag tänkt utgå från Sten Gromarks *”Fängslande arkitektur”* (1987), som behandlar det arkitektursociologiska bostadsbygget i Frankrike från 1800-talet och framåt, alltså den rumsliga dimensionens betydelse i konstruktionen av social verklighet. Gromark beskriver det härskande borgerskapets upptäckt att prestationsförmågan bland arbetarna kunde säkerställas genom en passande bostad, ur ett socialhistoriskt perspektiv. Hur arkitektur och bostadsbyggande kan bli ett maktmedel för en bestämd samhällsklass. Då städerna på 1800-talet var fulla av arbetare som levde under mycket trånga och ohälsosamma förhållanden var situationen oroande för borgerskapet, arbetarna kunde komma samman och göra uppror, vilket de också gjorde. Och sjukdomar spreds även till de välbärgade. Efter en rad olika förslag som grundade sig på paternalismen, överhetens självklara förmyndarskap över en omyndigförklarad arbetarklass, kom detta borgerskap till slut överens om massbostadshusets och det egna hemmets betydelse.

Massbostadshuset konstruerades så att familjen koncentrerades, familjeintimiteten var viktig, familjerna hölls isär, onödigt sammanträffande skulle absolut undvikas då detta var en grogrund för socialistiska idéer, och många familjer kunde koncentreras på en liten yta. Delningen av rummen var också av betydelse, man skulle inte arbeta, umgås och laga mat i samma rum. Detta gjorde så att arbetaren gav sig ut i staden och tillbringade tid på krogen tillsammans med andra, och detta ville man undvika, all beblandelse och promiskuitet skulle förhindras. Det egna hemmet skapade en moralisk individ och de pengar han tjänade kom att vara uppbundna och kontrollerade så att vederbörande inte kunde använda tid och pengar på stadens utbud. Arbetaren själv ville vara i staden då man ansåg sig ha en självklar rätt till den och dess utbud och gemenskap, men blev styrd att skapa sitt egna hem i det kulturella förtrycket. Arbetsgivaren skulle kunna kontrollera arbetaren även utanför fabriksgrindarna. Genom att få den enskilde att ”återgå till naturen” i Rosseaus mening, kunde man exportera arbetaren ut på landet, där de kunde pyssla i sina trädgårdar för att denna hälsosamma miljö skulle effektivisera arbetaren och göra honom moralisk och familjelycklig. Jag tänker att detta

socialbygge av individen och hans hem kan stå till grund för min tolkning av campingens strukturanalys då detta också är konstruerat i social mening. Den enskildes fritid behöver kanske också struktureras och kontrolleras eller är det tvärtom?

3.3 Campingens historia

För att ge en bild över vad camping är, har jag valt att här göra en liten historisk tillbakablick. Campingen utvecklades i USA, där den byggde på gamla indian- och nybyggartiditioner. Det första campinglägret öppnades 1861 i Connecticut. Campingen spreds genom scoutrörelsen och kyrkliga organisationer. Scoutrörelsen startades av Robert Baden-Powell 1907, och då för ungdomar som enligt Baden-Powell saknade positiva intressen pga fattigdom och arbetslöshet. 1909 startades scouting i Sverige. Scouting är idag (läs 1994) världens största idéburna ungdomsrörelse med 25 miljoner medlemmar, 147 000 i Sverige. Målet är att ge ungdomar en positiv personlig och social utveckling samt en demokratisk fostran. Och det med friluftsliv- och lägerliv med hjälp av ”learning by doing”, tillsammans med andra. Även samhällsfrågor, miljöfrågor och globala samhörigheter och förståelse för andra kulturer tillhör intresseområdena för scoutverksamheten.

Sedan spreds sig camping ut i Europa för att komma till Sverige 1921, då tältning och tältuthyrning upptogs på Svenska turistföreningens program. År 1933 fanns det 175 enkla tältplatser i landet och en första central organisation bildades 1937, ”Svenska campingfrämjandet”. Med 1938 års semesterlag, som gav alla heltidsarbetande 2 veckors semester, fick camping en starkt uppsving i Sverige. Under 1950-talet kom den ökade bilismen att medföra bildragna husvagnar som totalt förändrade komforten. Utvecklingen gick mot auktoriserade campingplatser och från 1960 gick inriktningen mot större campingplatser med förbättrad standard och nedläggning av de enklaste. År 1978 fanns det 533 auktoriserade anläggningar med plats för 250 000 personer och 1988 hade antalet anläggningar stigit till 751 st. med plats för 380 000 personer.

En campingplats måste godkännas av kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd och måste omfatta minst 2 500 m², ha daglig tillsyn, kunna tillföra 200 liter vatten per tältplats och ha regelbunden bortforsling av avfall. Klassificeringen görs av Sveriges turistråd efter en tregradig skala beroende på graden av tillsyn, utrustning, dimensioner och service. År 1990 var 48% av campingplatserna trestjärniga (1965-22%), 35% tvåstjärniga och 17% enstjärniga.

Det pågår en kontinuerlig höjning av kvaliteten. (Idag 2005, har man även fyrgradiga och femgradiga platser, enligt campingguiden).

Husvagnar ersätter alltmer det enklare tältboendet, 1989 stod husvagnar för 76% av övernattningarna och tält för 15% och 9% bestod i övernattning i campingstugor. De sistnämnda har sedan tidiga 80-talet ökat i antal och 1989 fanns det ca 6000 sådana enkla stugor på anläggningarna. Samtidigt med kvalitetsförbättringarna ökar också campingens betydelse, den kommer nu på tredje plats som semesteralternativ för svensken, efter boende hos släkt och vänner och i eget fritidshus. 1964 var antalet gästnätter 3,6 miljoner, 1989 var siffran 14,4 miljoner, (nationalencyklopedin). Idag (2003) uppgår siffran till 17,1 miljoner gästnätter (scb och turistdelegationen, 2004).

De flesta campingplatserna är organiserade i Sveriges Campingvärdars Riksförbund (SCR) som bildades 1967. Organisationens uppgifter är att sköta marknadsföring, administration, råd, utbildning och campingkort. Svenskt campingkort ger den enskilde rätt till camping på auktoriserad campingplats, förutsatt att man har legitimation och fast adress, och ger kredit i 14 dagar samt innehåller en försäkring för den enskilde och dennes familj. Genom att ha löst svenskt campingkort erhålles även en årlig s.k. Campingguide som visar alla auktoriserade anläggningar i Sverige. Kommunerna äger 60% av alla campingplatser.

3.4 Campingguiden

SCR ger ut en årlig tidning, *Camping & Stugor i Sverige 2005*, till alla som året innan löst svenskt campingkort. Här presenteras 600 campingplatser i Sverige med bilder, öppettider, service, läge och symboler för de olika aktiviteterna som erbjuds på respektive plats. Aktiviteter som golf, bad, tennis, ungdomskvällar och danskvällar etc. finns till förfogande så det är bara att välja. Här redovisas försäkring som gäller med kortet och de samarbetspartner man har, vilka erbjuder vissa rabatter på sitt utbud. VD:n för SCR menar på att anledningarna till att campa är lika många som individerna. "Campingens själ är att kunna leva som man vill", heter det. Det viktiga är att campingen ska vara det som alla behöver. Man ska hålla en service som överträffar allas förväntningar.

*"Välkommen till närhet, frihet och enkelhet – svensk camping är:
Att se nya ställen, komma tillbaks till favoritplatserna, resa runt,
stanna kvar, uppleva naturen, bo bekvämt, ta det lugnt, aktivera sig,
känna sig trygg, våga prova nytt, sova så länge man vill, laga mat,
slippa laga mat, bestämma själv, slippa bestämma, träffa nya vänner,*

träffa gamla vänner, uppleva Sverige, vara nära sina kära, njuta av livet.”
(campingtidningen 2005:6)

Alltså allt som den moderna människan skulle kunna tänkas vilja ha. Det behöver heller aldrig ta slut, det roliga, Man kan leva semesterliv året om då ca 1/3 av campingplatserna har öppet året runt, från city till vildmark och från norr till söder. Har man ingen egen husvagn går det på de flesta ställen att hyra en sådan, eller så finns det campingstugor som har enkel utrustning med tillgång till gemensamhetskök och toaletter. Det finns 12 000 stugor att hyra enligt campingtidningen. Olika tips varför man ska ge sig iväg på camping och det kan vara allt från plocka svamp helg till vinterweekend med långpromenader och familjeliv i pulkabacken. Vildmarkscampingplatser, eller områden i den befintliga platsen som erbjuder vildmarkscamping, då är man utan el. ”Camping är livsstil – och det är Du som skapar den stilen som du själv vill ha på ditt lediga liv. Din stil!”, (Ibid.).

3.5 Campingstatistik

ETOUR (Europeiska turismforskningsinstitutet i Östersund, 2002) har gjort en utredning om camping, vem som campar, tillsammans med SCR, Sveriges Campingvärdars Riksförbund. Detta då i syfte för att möta kommande utveckling. SCR tilldelades Turistdelegationens stora turismpris för år 2001 med motiveringen

”SCR har genom ett långsiktigt och målmedvetet arbete lett svensk campingnäring till en stark utveckling vad det gäller kvalitets- och säkerhetsarbetet, miljöarbetet, produkt och marknadsföring. Svensk campingnäring har därigenom haft en god tillväxt i ekonomi och volym under en lång tid – en utveckling som befästs under det senaste decenniet” (Ur utredningen 2002, i förordet)

I utredningen visar det sig att det är medelinkomsttagaren och precis däröver och under som väljer campinglivet. Därefter är det höginkomsttagaren, medan låginkomsttagaren campar i väldigt liten utsträckning, om än alls. Det visar sig även att det är villaägaren som bor i förorterna som är den vanligaste camparen, de som bor i städerna campar mer sällan. Detta förklarar man med att det kostar en hel del att inskaffa både husvagn och betala för vinterförvaring, tältutrustning är inte heller billigt. Ekonomi och plats har villaägaren menar

man, och det är dessa fakta som gör denne till den vanligaste camparen. Och dessa utgör barnfamiljer och 40-talister.

Statistiska centralbyrån (SCB) har på uppdrag av Turistdelegationen producerat Inkvarteringsstatistik för Sverige 200, (2004). EU-direktiv med krav på inkvarteringsstatistik finnes från och med 1996. Statistiken utgör en totalundersökning av Sveriges hotell, stugor, vandrarhem och campingplatser. Antalet övernattningar på campingplatser uppgick 2003 till 17,1 miljoner, vilket är en ökning med 8,7% sen 2002. (Till skillnad från de övriga som hade en minskning på 0,1%, tack vare campingens ökning kan Sveriges övernattningar på kommersiella anläggningar uppvisa en total ökning med 3,1%). Av dessa campinggäster var 78,5% svenskar, därefter kommer i fallande skala Norge, Tyskland och Nederländerna.

3.6 Campingens utveckling – en sammanfattande kommentar

Sammanfattningsvis framgår tydligt att campingen gått från moralisk fostran till ett fritidsbeteende. Stark kontroll och styrning av campingplatserna har etablerats till kommunernas ansvarsområde. Den årliga campingtidningen som Sveriges campingvärdars riksförbund ger ut påvisar att camping verkar vara det ultimata för alla människor. Camping ger alla vad de behöver, allt från aktivitet till avslappning och trygghet. Utan tvekan låter det som idealet för alla, det är bara att välja plats, tid och boende. Om vi tittar på Stjernqvists undersökning, omnämnd tidigare, så är det kanske ingen lyckad idé att befinna sig på campingplatsen året runt, då man räknas som hemlös om man skulle bo på camping året runt, bofast.

Vem är det då som väljer detta campingliv på sin semester? Enligt ETOUR (2002) så har det visat sig att det är medelinkomsttagaren, och strax under och över, som är den vanligaste camparen. En kraftig ökning redovisas av SCB och Turistdelegationen, och 2003 var antalet övernattningar på campingplatser uppe i 17,1 miljoner. Och jag ska nu försöka ta reda på varför människor väljer att campa på min utvalda campingplats.

4. CAMPING VÅREN 2005 PÅ EN PLATS I SVERIGE.

Jag börjar med att redogöra för min utvalda campingplats struktur, för att därefter ge mig in på intervjuer med de som campar, vilka som, tillsammans med mina observationer, kanske kan ge ett svar på varför man väljer denna strukturerade semesterform.

4.1 Campingplatsen

Så var det dags för min insats i mitt valda fält, campingplatsen. Själva området är stort och havsnära. Ett tiotal småträd växer utplacerade jämte ett par buskage, här finns alltså ingen större vegetation. Små grusvägar leder runt i området och små parkliknande gatlampor är sparsamt utplacerade. Campingplatsen är sedan inrutad i små ca 300 platser, vilka är markerade med hjälp av vitmålade stenar. Fyra platser delar el-stolpe, i vilken man ansluter sin europakontakt (eu-standardiserad) för elektricitet till kyl och värme i husvagnen. Det finns även platser utan el, om än ett fåtal. Rutorna är på 6x6 meter; 36 kvm. Ett staket ramar in hela området och vid ingången/inkörseln finns bommar som endast släpper in de som betalt och erhållit en plastbrickenyckel. Det finns även ett par gånggrindar vid sidorna.

Vid ingången ligger receptionsbyggnaden där incheckning sker. Här finns även glasskiosk, restaurang av ett enklare slag och en mindre affär som säljer vardagligvaror, om än lite över normalpris. Två servicebyggnader ligger jämnt utplacerade på området för att tillhandahålla toaletter och dusch för herrar respektive damer samt ett gemensamt kök. Köket har två spisar, en mikrovågsugn och två vaskar. Toaletterna är små och duscharna få. Utanför dessa bägge byggnader finns soptunnor, vattenkranar för påfyllning samt rengöringsplats för avloppsdunkar och sanitärtömning. Över området vaktar ca fyra vakter nattetid och här finns anställda städerskor och typ fastighetsskötare för skötseln av toaletter, gräsmattor och byggnader. Allt är noggrant strukturerat och reglerat. Både utifrån övergripande kommunala regler och campingens förordningar och regler.

4.1.2 Inflyttningen

Campingplatsen öppnar för säsongen, vilken varar från april – september. Husvagnsekipagen rullar ivrigt fram mot receptionen, alla verkar ha bråttom att komma innanför grindarna. De flesta som anländer öppningsdagen är s.k. säsongare, de ska ha sin husvagn stående här hela säsongen. Här finns ca 100 säsongplatser och alla är de bokade sedan länge. Trots att det är en vanlig vardag går lämmeltåget för fullt och hela dagen rullar vagnarna in. Många känner varandra sedan året/åren innan och hejar glatt. Det är folk i olika åldrar från yngre till äldre,

par och barnfamiljer som invaderar campingen. När man checkar in erhålls den eftertraktade plastnyckeln samt årets märke på campingkortet, om man har ett gammalt, annars får man lösa ett nytt. När nyckeln sätts i vid bommen öppnas den lydigt för den legitimerade campinggästen som även erhållit en kod till toalettutrymmena.

Ekipagen styrs sakta men säkert till den erhållna rutan. Husvagnen ska nu ställas på plats och det rullas fram och åter flera gånger innan det är ”rätt”. Solens upp och nedgång är en viktig aspekt att ta hänsyn till, liksom utsikten, om det nu finns en liten chans till havsutsikt. Det diskuteras ivrigt när sedan stödbenen ska sättas ned, det måste ju vara rakt. Slutpunkterna för när allt är rätt, verkar vara när diskussionerna är på gränsen till verklig ovänskap. En del har kvar sina förtältsgolvsunderlag i form av träterass, sedan förra sommaren, eller ska det byggas nytt. För här byggs det vill jag lova, överallt spikas och monteras golvunderlag.

Campingvärden har hövligast förberett med några högar av sand om det behövs. Och det behövs, skottkärra efter skottkärra fylles med sand för att på plats räfsas ut för att underlaget ska bli rakt. Detta gör männen, ingen enda kvinna kör skottkärror med sand. Kvinnorna pysslar inuti vagnen förmodligen för att ställa allt tillrätta där. En man råkade sätta sig hos grannen för att släcka törsten med en öl. Då tog kvinnan aggressivt tag i skottkärran i ren protest, varvid mannen skyndade sig att ta över arbetet och kvinnan kunde gå tillbaka in i husvagnen. Här är det tydliga roller som gäller. En del har inte så stora förberedelser och använder endast en tjock presenning som underlag under plastmattan, som jag själv. Detta innebär en snabbare uppsättning av förtältet och är väl mer vanligt bland dem som campar helg-, vecko- eller månadsvis. Förtältet sätts upp under samspelta förhållanden, utan högljudda diskussioner.

Nästa dag anländer säsongarna igen, nu med ett fullastat släp. Detta innehåller allt från möbler till kylar och ugnar. Blomsterurnor, flaggor och utemöbler fyller snart hela rutan. Vindskydd som staket sättes upp framför och sidan om husvagnen, nu syns man snart inte mer. Dessa vindskydd är i flätat trä och snart ser hela området väldigt inrutat ut men husvagnsinvånarna slipper insyn och kan emotse ett visst mått av privatliv. De som anländer över helgerna har en mycket enklare uppsättning, inget förarbete och färre accessoarer. En del har t.o.m. en kassett på husvagnens yttersida som med ett enkelt handgrepp ger ett soltak, vilket de kan sitta under.

På 30-talet efter att ha skapat den naturälskande svensken, som skulle gymnastisera och leva friluftsliv, kom ungdomarna att ta till camping för att dra hemifrån enligt Ehn, Frykman, Löfgren, (1999). Det blev ett campingelände där ungdomarna söp och skralade och många ”campingbarn” blev till. Att man då organiserade campingen och konstruerade noggrann övervakning är föga förvånande.

Om vi tittar på själva strukturen på området så kan vi med hjälp av Gromarks arkitektursociologiska analys (1987) se en liknelse till massbostaden, fast man lagt det ned, vertikalt. Här har var och en, en tydlig angränsad ruta med egen ingång, och egen familjär intimitet. Alla familjer som hålls isär med hjälp av rutornas gränser och många familjer trängs på ett litet område. Dock finns det en skillnad, man träffas direkt utanför ingången och samtalar med varandra, vilket man försökte undvika för dåtidens arbetare. Folket går utanför sin ruta och träffar direkt, i alla ärenden, på någon annan att byta några ord med. Men alla är disciplinerade för man traskar inte innanför andras rutor, där innanför råder privatheten.

Det egna hemmet är även representerat då var och en har sitt ”hus”. Det är relativt nya vagnar som återfinns på platsen, och bilarna som drar dem är även de förhållandevis nya. Man kan nog lätt, även med en lekmans kunnande, påstå att majoriteten av ekipagen är goda för en halv miljon. Var och en sköter sitt i relativt stor utsträckning. En motsats till dåtidens ”moraliska åtskiljande på rummet” finns dock tydligt. I husvagnen finns både sovplats, kök, vardagsrum (även i förtältet) allt i ett enda utrymme på ca 10 kvm. Detta hade nog med dåtidens syn inte varit särskilt acceptabelt, inte heller aspekten på det samspel som råder direkt utanför hemmets väggar, vilka är mycket tunna i en husvagn eller tält. Kan man då se något tecken på upproriskhet bland de människor som väljer att campa? Skulle detta vara ett tecken på att arbetarna har ett behov av att vara nära och känna gemenskap? Jag ska fortsätta mitt observationsarbete på fältet för att utröna vad som är fallet.

4.2 Människorna som väljer campingstrukturen.

Jag sitter i mitt förtält och skriver och betraktar människor och händelser. Jag promenerar runt i området och kollar läget. En märklig känsla infinner sig, jag känner mig som outsiders bland alla dessa etablerade ”säsongare” trots att jag själv har campat ett flertal gånger. De som anlant nu vid öppningsdatumet hälsar men inte mer, de tom tittar lite mystiskt på mig som för att utröna om jag är en ny säsongare, men de frågar inte. Självklart tittar även jag med andra ögon, forskarens, och är kanske i deras ögon en mystisk person. När jag själv är ute och

campar är det som regel bara över en helg eller under högst en vecka, och då oftast tillsammans med släkt eller vänner för att träffas och ha trevligt under lättsamma former. Då ser och tänker man inte så mycket på alla andra som campar, vilket jag med helt andra ögon gör nu.

Det är inte läge för att tränga sig på med frågor så jag bestämmer mig för att avvakta och få mer kontakt efter hand. Jag räknar med att om jag är här på plats och synlig ett flertal dagar, kommer kontakten mer naturligt. Inte för min ovana att campa, utan för att nu är de etablerade i starkt överläge.

Detta kan jag analysera utifrån Elias och Scotson (1999) i deras utsökta bok, *Etablerade och outsiders*, där de etablerade boendena ser sig som de rätta, till skillnad från de som senare kommer att bo i ett område intill, utan någon skillnad egentligen, men de ses ändå som outsiders. Och de släpps inte in i gemenskapen.

Jag ser en tydlig trend att moderniteten har trängt sig in i campinglivet. Var det en gång enkelt att campa, med tält och liggunderlag, så är detta ett minne blott, i alla fall för de som befinner sig på campingplatsen jag är på. Husvagnarna innehåller alla moderniteter som människor har behov av, det behov som skapats av samhället och dess invånare genom tiderna, och som de flesta inte kan tänka sig vara utan. Häri finns all möjlig teknisk utrustning såsom; el, teve, kyl, frys, mikrovågsugn, spis med ugn osv. Tvättstuga finnes på campingen med både tvättmaskin och torktumlare som går att hyra för ett par timmar. Vissa platser är även utrustade med kabelteve och bredband, för den som anser sig ha ett behov av detta på sin semester, som finns att erhålla för en avgift.

4.2.1 Intervjuer

Jag får kontakt med ett par med två äldre barn på 19 och 20 år. Denna familj berättar att de brukar campa på olika platser i Sverige och att de gjort detta i ett flertal år. Just på denna plats ska de vara en månad. Jag kallar dem Husvagn A:

” Vi älskar att campa i Sverige, inget går upp mot en svensk sommar. Det är härligt att vara i naturen. Vi väljer att ligga på campingplatser för att det är tryggt, här är ju vakter och så. Man behöver inte vara orolig för inbrott och såna grejor”

Den svenska nationaliteten gör sig gällande, familjen älskar att campa i Sverige. Vi svenskar har ju lärt oss att vara ett naturälskande folk, enligt Ehn, Frykman, Löfgren (1999). Något som jag också upptäcker är att flertalet har satt upp små svenska flaggor på stänger vid sina rutor. Några undantag finnes och då fladdrar den skånska flaggan. Tryggheten är en viktig aspekt för familjen, vilket gör att Giddens ontologiska trygghet kan ses som relevant, (Giddens, 2002). Eftersom varje individ måste skapa parenteser om sitt leverne för att inte behöva i vardagligt göromål handskas med faror som hela tiden finns i vår värld, och när dessa parenteser finns, lever man någorlunda tryggt för att välja sin livsstil, efter den livspolitik man valt. I detta fall tenderar valet att vara grundat i behovet av en trygghetskänsla, för att kunna koppla av, samt en känsla av att vara svensk i Sverige.

*”Man träffar mycket folk, det är lätt att prata med alla.
 Man säger alltid något och ibland tar man en öl tillsammans.
 Helt utan krav eller nåt. Man sköter sig själv och gör som man vill.
 Det är mysigt att sova i husvagnen, helst om det regnar.
 Städar och sånt gör man ju, men det är på lösa villkor, man gör det
 när man vill eller när tallrikarna är slut, ha ha.
 Vi älskar att grilla och det gör vi nästan varje dag, ibland går vi på
 restaurang för att slippa laga mat”*

Här har vi då enkelheten, det är enkelt att umgås med andra på campingen. Inga krav ställs på bjudningar eller att bjuda tillbaka då var och en fixar sitt. Familjen berättar vidare:

*”Att ge sig ut med husvagnen är enda sättet att släppa alla saker
 man måste, är man hemma, speciellt innan när vi bodde i hus,
 så såg man jobb överallt, målning, rabatter som skulle rensas och en
 massa annat. På campingen har man sin lilla ruta och sitt lilla `hus` och
 här kan man verkligen koppla av. Här finns all service vi behöver”.*

Strukturen på campingen, den lilla rutan, ger familjen tid för varandra istället. Och ger tid och tillfälle till avkoppling. Servicen som finns här är viktigt för att kunna koppla av.

Nästa familj som jag får kontakt med är ett äldre par, med en liten hund, som ligger på säsongsplats. Bägge är pensionärer och bor i villa annars. Jag kallar dem för Husvagn B:

”Vi har varit ute med husvagn i flera år, säkert 30 år. Vi har legat länge på andra platser också, men nu har vi varit här i 10 år varje sommar. Hunden trivs och vi trivs, här är trevliga människor. Det är lugnt och tryggt, man vet att här är vakter och så. Det är tryggare här än hemma faktiskt, så här sover man gott. Vi älskar havet och här bor vi precis intill. Det hade varit olösligt att köpa en stuga med det här läget. Sen slipper man ju allt underhåll och skatter och sånt, här är det bara tömningen av avloppet och påfyllning av vatten som måste göras. Vår lilla ruta är precis lagom för oss att hålla reda på, här finns ju gräsklippare att låna. I vår husvagn har vi allt vi behöver och i byggnaden finns toaletter och duschar. Vi kör hem och tvättar för det är billigare”

Återigen har trygghetsaspekten gjort sig gällande, det är tom så att paret känner sig tryggare på campingplatsen än hemma. Ja, inom ordinarie bostadsområden är det inte särskilt vanligt med vakter och här finns dessutom staket runt om samt nedfälld bom, efter 23.00 kommer man inte in med bil ens med nyckel för då är bommen låst. Enligt Bauman (2000) så byggde folk i städerna förr murar runt staden, av rädsla för främlingar. Idag är vi rädda för folket i staden, menar Bauman, våra egna grannar. Här på campingplatsen kan det gamla sättet synas, med staketet runt om. Inte minst då den trygghet som individerna känner. Detta trots att flertalet är fullkomliga främlingar gentemot varandra, men tilliten till varandra finnes här ändå. De ekonomiska aspekterna är även av betydelse och visst är det stor skillnad på priset, även om husvagnen som paret har inte är någon billig variant. Behovet av hygienutrymmen som finns på platsen är även det viktigt anser paret. Jag ser paret pynta och putsa på sin husvagn och i den lilla rutan dagligen. I flera krukor finns redan prunkande blomster. De har satt staket runt sin ruta och den lilla hunden kan skutta där i lugn och ro.

Ett yngre par, han 30 och hon 26, är mina nästa intervjuobjekt. De har en husvagn av äldre modell och ska vara här en månad. Trots den ”korta” tiden har tjejen placerat krukor och vissa örter i krukor runt förtältet, och en bambufackla att tända på kvällen står stadigt utanför ingången till deras ruta. Husvagn C:

”Här är lugnt och skönt, vi sover jättegott. Hemma har vi 60.000 kronorssängar men vi sover mycket bättre i husvagnen. Här har man allt man behöver, vi har hemmet med oss. Jag reser mycket i mitt jobb och då har man sin väska, här har jag hela hemmet typ. Att ligga så här nära alla andra campare är så trevligt, man hälsar och snackar. Det är mycket den sociala gemenskapen också. Vill man något så kan man bara snacka, annars i vanliga fall är människor så stela och det ska bjudas, här är det bara att klampa på. Här är tryggt och trevligt, man kan helt slappna av från jobbet och annat. Man går klädd som man vill och gör som man vill, det är mer kravlöst. Skulle man föra väsen eller annat så är det bara att rulla vidare till en annan camping, ha ha. Det är kul att upptäcka olika platser och prova nya restauranger. Det är en viss stil på husvagnsägarna som gör att man känner gemenskap, precis som de som kör motorcykel eller utövar någon annan verksamhet, man får en viss sammanhållning pga. det”

Trygghetsaspekten är tydligen ständigt närvarande, även för de yngre. Den sociala samhörigheten med andra och känslan av närhet är minst lika viktigt. Att vara mobil är för dessa viktigt, de vill byta plats och upptäcka nya miljöer. Det finns även en frihetskänsla av att kunna gå klädd som man vill, vilket kan tyda på att trots närheten till okända, är man backstages, i Goffmans mening. (Sverre, Moe, 1995). Man slipper spela rollen som i frontstages, vilket man gör överallt i samhället för övrigt.

Det regnar flera dagar och det är ont om folk på campingen. Det är hundägarna som trotsar vädret för att av nödvändighet gå en runda. Av nödvändighet är även avloppstömning, och männen (det är uteslutande män) går sin dagliga tur till tömningsplatsen. Jag träffar dock en man i ”disken” som berättar om sitt och sin familjs campande, som för tillfället består av en helg här. Husvagn D:

”Jag har camperat ända sen jag var barn så det sitter i generna. Vårre var det för min fru, men hon har vant sig och vi har köpt en ny husvagn. Här på denna campingplatsen trivs vi perfekt, lagom stort och här är bra koll. Barnen 3 och 5 år, trivs jättebra. De hittar nya kompisar hela tiden. Det är det bästa med husvagn

att man är tillsammans med familjen hela tiden.

Man kommer liksom inte undan”.

Att camping sitter i generna är kanske lite överdrivet, dock är det säkert så att beteendet ärvt samt den livsstil som man utvecklar på campingplatser. Det är nästan som i det gamla bondesamhället, Gemeinschaft-samhället, för att låna Tönnies begrepp, där traditioner och leverne ärvt från äldre generationer och där man visste sin naturliga plats. Att campingplatsen har ett drag av detta känner jag lätt. Här finns samma förutsägbarhet och likhet som från flera år tillbaka och man kontrollerar varandra:

”Vilken campingplats du än väljer i Sverige så ser det ju likadant ut ungefär. Man behöver inte lära sig något nytt utan bara koppla av och sköta sin ruta och vara tyst klockan 11 på kvällen, ha ha. Skulle det hända något medan man är borta så kollar grannen till det och rättar till saker, som vårt förtält som blåste upp en gång. Genast var det en som fixade det. Det är tryggt, man vet att alla ställer upp och hjälper till”.

När det gäller kontrollen av varandra så nämnde paret i Husvagn C att när de grillade på en låg och enkel grill på sin ruta, då kom det genast en granne och förklarade att så fick man inte göra ”Ni fördärvar gräset, använd en cementplatta under”. Något ytterligare exempel var när en helgcampare förde ”väsen”, de spelade musik efter klockan 23.00. På förmiddagen när det var tömningsdags, samlades några av de etablerade (säsongarna) och av diskussionerna å döma så var man rörande överens om att detta var oacceptabelt. Makten att ”ta bort” vederbörande har campingvärderna och skulle klagomål upprepas finns risken att ”åka ut” från campingen. Makten är legaliserad i Webers mening, folket låter sig styras under reglerna då de tycker det är bra (Sverre, Moe 1995), och handlingarna är inte mer fria än att de styrs av det samhälles struktur där man befinner sig och därmed är de fångade i ”rationalitetens fångelse”. Förutsägbarheten som siste Husvagn D tycker är så bra och som han menar ”sitter i generna”, är förmodligen en social kompetens som är inlärt och jag tänker på Bourdieus habitus och kapital (Ibid.). Genom att ha tillskansat sig det rätta sättet (habitus) på campingen har man det sociala kapital för att veta hur man ska uppföra sig på en camping.

Jag sitter i mitt förtält och undrar om alla verkligen är så rationella och strukturinriktade. Och det verkar så för här är faktiskt ingen, förutom den redan nämnde nattsuddaren som spelade högt, som bryter mot några invanda regelrätta handlingar och mönster. Alla vill koppla av och då ska det inte vara någon som stör utan alla ska rätta sig efter de regler som gäller. Här gäller konsensusperspektivet, allt är i harmoni och avvikaren stör direkt och kan åtgärdas lika snabbt. En ensam dam drar till sig min uppmärksamhet, och vi börjar snacka när jag är ute och går med min hund. Damen är 75 år och ligger på säsongsplats, Husvagn E:

”Jag är här med min gamla husvagn varenda sommar, det har jag gjort i 10 år nu sen min man dog. Innan åkte vi runt på olika campingplatser i Sverige, som är så fint. Våra barn bor här i närheten och de är så glada att jag är här så kan de komma och bada och grilla hela sommaren. Min svärson grillar och dottern gör sallad och jag dukar, bra va? De tycker klart att det är mycket roligare att hälsa på här än i min lilla lägenhet utan balkong. Mina väninnor kommer också gärna och dricker kaffe. Husvagnen är precis lagom stor och denna lilla ruta passar mig. Egentligen borde alla äldre vara så här på camping om sommaren, man är ju aldrig ensam här. Fullt med folk överallt och alla är rara och vänliga. Man är så trygg här bland alla andra, här är man aldrig rädd”.

Ja, varför inte låta de äldre bo på camping? Jag ser hur damen ifråga har sina väninnor på kaffe och barnbarnen kommer och de dricker saft i rutan och har det mysigt. Precis som hon säger finns det folk omkring hela tiden. Att den sociala biten är viktig för alla människor är ju inget nytt och här finns det ett stort utrymme för detta. Återigen, med risk för att bli tjatig, kan jag se vikten av trygghetskänslan. Den svenska naturen gör sig också påmind i de flestas uttalanden och man kan väl utan att överdriva se att camping är svenskt. Både vad respondenterna säger, de gillar Sverige och de små fladdrande svenska flaggorna som nu pryder så gott som alla husvagnsplatser. Kanske för att känna sin identitet. Att människan har ett stort behov av trygghet är uppenbart. Man söker det nära och bekanta för att känna trygghet.

Det blir långhelg, pga. Kristihimmelfärdsdagen, och det strömmar till massor av husvagnar av alla de slag, både nya och gamla, små och stora. Campingplatsen blir så gott som fullbelagd. Den husvagn som placerar sig närmast mig består av en familj med två barn. Mannen frågar om jag har någon gummiklubba till pinnarna, som håller fast förtältet, för de har glömt sin hemma. Visst har jag det, och tack vare detta så kommer vi att börja prata och de blir min nästa intervju, Husvagn F:

”Vi har campat några år, typ 6 år, sen vår minste var 1 år. Det är jättehärligt och ungarna trivs. Vi sköter oss ganska mycket själva, gör lite utflykter och så. Vi brukar vara ute ett par veckor på sommaren och nåt på våren och hösten. Att ligga på campingplatser är tvunget, man vill ju ha all service och bekvämlighet. Sen är det tryggt också, man behöver inte tänka på vägtjuvar och så. Man stressar av helt. Sen är det viktigt att vi i familjen gör detta tillsammans, vi har annars så mycket olika aktiviteter. För att inte tala om när man kommer hem, då är det skönt. Då uppskattar man sitt hem efter att ha trängts i husvagnen nån vecka”.

Tillgången på service och trygghet är viktiga aspekter för familjen. Att trängas och leva mindre bekvämt ett tag gör att de uppskattar sitt hem mer. Familjen gör ett medvetet val att campa för de tycker att det gör att en speciell gemenskap infinner sig, vilket de har svårt att få till hemma då alla aktiviteter splittrar dem i vardagen.

4.3 Avslutande analys

Dagarna går och campare far hem och åter. När så pingsthelgen infaller, anländer en rad husvagnar, campingen blir så gott som full över helgen. De etablerade (säsongarna) kommer i skymundan, de är nu i starkt underläge, och alla verkar mer lika. Helgen innebär både sol och regn. Fast det verkar inte spela någon roll vad det gäller camparnas humör som är idel solsken. Svensktoppen surrar i luften från radioapparaterna och folk bara ser ut att njuta. Så fort solen tittar fram är alla ute. Man pratar, skrattar och sitter i sina solstolar och njuter med en kopp kaffe eller annat. Barnen leker på lekplatsen och de spelar badminton och några medelålders spelar Boule. Inte en enda verkar vara på dåligt humör. På kvällarna åker grillarna fram och det doftar träkol i hela området. Vissa grillar själva och vissa tillsammans. Barnen leker och skuttar och inga sura miner syns överhuvudtaget.

Detta är en förvånande sanning för mig som sitter och studerar alltihopa. Detta är som en utopisk stad där alla är glada och nöjda. Inga klasskillnader framträder, vilket skulle glädja Marx, fast egentligen kanske det är en relativt homogen grupp invånare, alla är ju campare, med husvagnar av alla de slag.

Bauman (2000) berättar om ideallandet Sévarambes dess utopiska perfekta stad Sévariade. En perfekt stad där allt skulle vara rationellt och harmoniskt. Många arkitekter försökte sig på att skapa den ultimata staden på sina ritbord. Ett försök gjordes i Brasilien med byggandet av staden Brasilia. Detta misslyckades dock, ensamhet och stelhet ledde till en patologisk stad. Människorna och staden hade ingen historia. Campingplatsen byggs upp med den strama arkitektur och kontroll som kännetecknade den utopiska staden. Skillnaden som gör att campingplatsen kan fungera som den drömstad som aldrig blev verklig innan, är förmodligen människors och platsens gemensamma historia. För den finns för människorna som återkommer år från år, och från plats till plats. Och även om individerna till en början kan se väldigt lika ut, så finns här ett stort utrymme för att vara så olik som man är.

Om camping en gång var ett "elände" så är det nu ett minne blott. Den arkitekturiska sociala konstruktionen har kontroll och alla verkar trivas med det. Men även om strukturen utgör den givna grunden, så är det människorna själva som skapar den trevliga atmosfären. Är det måne campingen som gör människorna nöjda och glada eller var de trygga redan innan som Giddens (2002) menar att man först måste vara ontologiskt trygg, för att därefter skaffa sig en livsstil och ha kontroll. Det kanske förhåller sig så att den otrygge väljer campinglivets struktur för att på så vis bli trygg, för att därefter ha trygghet och kontroll i sitt vardagliga liv?

Folk väljer det "nära" för att vara trygga, som Bauman (2000) förklarar; "Nära, är ett utrymme inom vilket man kan känna sig *chez soi*; hemma". Det är vanligt, välbekant och här känner man sig aldrig osäker. Detta till skillnad från "långt borta" som enligt Bauman innebär att känna sig främmande och osäker och ger upphov till nervositet. Det nära ger självsäkerhet och trygghet och innebär ett smärtfritt tillägnande av vanor som är tillräckliga och dessutom inte kräver någon större ansträngning och inger därmed ingen ångestbenägen tvekan, (Ibid.). Här kan en förklaring till campinglivet ses, enligt mig. De som campar har tillskansat sig de vanor som behövs och känner sig hemma. Tydligt är att de även kan befinna sig långt borta,

på en helt annan camping. Där råder i stort sett samma strukturkonstruktion, enligt respondenterna, och där kan man vara långt borta men ändå hemma.

Kosmopoliten, (världsmedborgare), som inte känner sig varken hemma eller borta, kan i sin mobila tillvaro förflytta sig mellan olika platser och träffa nya människor. Lokalpatrioten, (fosterlandsvän), som älskar sin plats, kan befinna sig på exakt samma camping varje år, eller byta plats, det innebär mig veterligt ingen större skillnad då förutsägbarheten, med dess struktur, och det invanda beteendet inom strukturen, är lika och nära och fyller känslan av att vara ”hemma”. Och i självets reflexiva projekt kan var och en bygga upp sin historia med minnen och erhålla en säker och trygg kontroll över sitt liv. Giddens (2002) påtalar vikten av självets reflexiva projekt på så vis att man hela tiden rekonstruerar sitt själv utifrån sina handlingar och för att hålla jämn takt med utvecklingen i samhället, för sin trygghets skull. Detta byggs tillsammans med andra och inger gemensam historia i campinglivet.

När det gäller den sociala interaktionen mellan människorna så har det visat sig att här umgås individerna med lätthet, naturlighet och respekt. En tydlig balansgång finnes mellan närhet och distans till varandra, man umgås gärna och pratar lätt, men individerna låter varandra ha ett stort utrymme för privathet. Vissa umgås mer och vissa mindre, precis som de själv vill ha det. Som en slags tyst och inlärd överenskommelse är umgänget varken mer eller mindre än förväntat och önskat. I alla fall det jag ser, det skulle väl mycket väl kunna finnas någon som skulle vilja umgås mycket mer eller mycket mindre, men eftersom folk ser nöjda ut så får jag förmoda att de faktiskt är det också. Detta samspel kan jag tolka utifrån Giddens (i Sverre Moe, 1995), där han visar på en förståelse för detta. Genom att interaktionen mellan individerna är regionaliserad till en bestämd plats, vidmaktshålls tryggheten genom rutinisering av sättet att bemöta varandra. Mekanismer som påverkar detta samspel är; ritualer – som markerar samtalens början och slut, turtagning- vem som pratar när, alltså en gemensam meningsram, taktfullhet – förståelse för vad som är rätt och fel och hänsynstagande, positionering – man vet var man har varandra och vad man kan förvänta sig av varandra. Men de här interaktionsmönstrena är inte enbart kopplade till den konkreta platsen, utan mönstrena kan användas av individen i många andra kontexter, beroende av hur man kan reflektera och återskapa dem.

Min lyriskhet kan sägas bli lite bitter i eftersmaken en morgon. Det står då en övergiven husvagn utanför campingen, med all inredning huller om buller. Det snackas på campingen

om att den innan stod en bit längre bort vid stranden och att det var prostituerade som använde den till sina ”gäster”. Polisen har ställt den här så länge. Om det ligger någon sanning i påståendet vet jag inte, men oavsett vilket så kommer jag till att tänka på alla som lämnas utanför staketet eller samhället överhuvudtaget. Härinne råder utopisk rofylldhet och relaxing, men Vagabonderna (Bauman, 2000) kan inte vara med, de saknar kapital och får stanna kvar utanför.

5. SAMMANFATTNING OCH SLUTDISKUSSION

Min tid på campingplatsen är snart slut och det är med vemod jag tänker på detta faktum. Att få uppleva denna tid med alla dessa människor har varit en upplevelse. Gamla, unga, små och stora, familjer, par och ensamstående alla har ingått i denna gemensamhet, var och en på sitt vis. Klart är att den medelcamparen som enligt ETOUR och SCR (2002) är medelinkomsttagare med närmast över och underinkomst, har skapat sig en oas i vårt samhälle, i Sverige (eller i Europa eller i världen?). Oavsett om det är en skapad arkitektursocialistisk konstruktion som betyder kontroll, så är det människorna själva som ger platsen sitt innehåll och värde. Detta behöver vi alla, känslan av att känna oss hemma i vår alltmer globaliserade värld, där vi ofta kan känna oss vilsna och stressade. Här finns avkoppling och trygghet. Här kan vi enkelt sätta parenteser om livet ”utanför” och bara vara. Och det tillsammans med andra, socialt eller bara fysiskt, precis som vi vill.

Campingen kan sägas vara den ultimata staden, den utopiska staden finns här där alla lever i harmoni, skapad av människorna själva till sitt innehåll och sina kvaliteter. En grundförutsättning är den struktur och kontroll som campingplatsen utgör med sina regler och förordningar. Utan dessa skulle nog inte tryggheten vara så given för camparna som förlitar sig på systemet. En stark självkontroll inom området råder också, då alla eftersträvar lugn och ro. Att campingplatsen kan bilda den ultimata staden, och att den kan skapas och återskapas år från år, beror av den historia som själva platsen utgör i sin egenskap av att vara campingplats. Att människorna här då är lyckliga i denna stad, beror av den gemensamma historia de har av att campa, det gemensamma campinglivet.

Den sociala gemenskapen är även en viktig faktor, här finns människor runt omkring hela tiden och friheten att vara sig själv bland andra är en positiv upplevelse. Att känna kontroll över sitt liv, att kunna förflytta sig till olika ställen och uppleva nytt, fast ändå ha känslan av att vara nära, hemma, man har ju hemmet med sig och platserna synes av respondenterna inte ha någon särskild skillnad, varken här eller där. Människorna som väljer att campa är av alla de slag, men vanligast är medelinkomsttagaren som bor i villa i förorten. Detta för att man då kan ha plats till att husa utrustningen.

För att knyta mitt arbete till socialt arbete så finns här en rad intressanta aspekter. En term som dyker upp för mig hela tiden är ”*Empowerment*”. Människorna här stärker sitt liv genom att ta kontroll, känna delaktighet, tillit, socialt stöd, stolthet, egenkontroll, kompetens etc.

(Starrin & Jönsson, 2001). Något som hade varit intressant att forska om är om människorna som campar verkligen har det bra i sina liv för övrigt i vardagen. Och en relevant fråga är då om det är campingen som är orsaken/effekten eller om det fanns en trygghet redan innan.

Det är vanligt förekommande att skicka iväg tonåringar, bråkiga eller inte, på läger för att det ska ha en stärkande effekt. Socialtjänsten är deltagande i sådana läger, även s.k. värstingresor, som fått en hel del uppmärksamhet. Hans Knutagård (2003) som beskriver verksamhetsteori, påtalar vikten av att tillskansa sig en verksamhet som är huvudsaken för att det övriga livet ska fungera väl. Men då inte några äventyrsresor av nämnda slag. Det ska vara verksamheter som kan ingå i det vardagliga livet och inte några strapatser som inte går att applicera inom detta.

Hur ser det då ut för camparna, är deras barn och ungdomar lyckliga och harmoniska? Är det kanske så att den svårighet som socialtjänsten har för att arbeta primär-/sekundärpreventivt skulle kunna lösas med camping för hela familjer? Då det enligt statistiken visar sig att låginkomsttagaren och de som bor i storstäderna campar i mycket liten utsträckning, om än alls, och jag kan tänka mig att alla de människor som lever under existensminimum inte är på någon fritidsverksamhet över huvudtaget, så skulle det kanske vara på sin plats att se till att de erhöll någon form av detta. Det är brukligt inom socialtjänsten att lämna resekostnader till familjehemsplacerade barn och till ungdomar som jag nämnt tidigare. Men det är nog inte så vanligt med ett sådant förfarande till familjer som har problem, vilket skulle kunna ge en gemensam upplevelse för dem, vilket skulle kunna stärka just familjen.

Alla våra livsfrågor kan även beskrivas som hälsofrågor och redan på 40-talet slog världshälsoorganisationen, WHO, fast att ”hälsa är fysiskt, psykiskt och socialt välmående, och inte bara frånvaro av sjukdom”, (Ryberg 2000:76). Eller som Platon uttryckte det, enligt grekerna ”mens sana in corpore sano”, en sund själ i en sund kropp, (Eysenck, 2000).

Det skulle onekligen vara intressant att fortsätta på detta område, camping, i forskningshänseende. Jag skulle kunna tänka mig att undersöka hur camparna och deras familjer har det i vardagen, för att eventuellt kunna se något samband mellan camping och trygga, välfungerande individer/familjer.

REFERENSER

- Bauman, Zygmunt (2000) *Globalisering* Lund: Studentlitteratur
- Denscombe, Martyn (2000) *Forskningshandboken, - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* Lund: Studentlitteratur
- Ehn, Frykman, Löfgren (1999) *Försvenskningen av Sverige* Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur
- Elias och Scotson (1999) *Etablerade och outsiders* Lund: Arkiv förlag
- Elmér, Blomberg, Harrysson, Petersson (2000) *svensk socialpolitik* Lund: Studentlitteratur
- Eysenck, Michael (2000) *Psykologi, ett integrerat perspektiv* Lund: Studentlitteratur
- Giddens, Anthony (2002) *Modernitet och självidentitet, Självet och samhället i den senmoderna epoken* Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB
- Gromark, Sten (1987) *Fängslade arkitektur Om den disciplinära bopplatsens födelse i franskt 1800-tal* Göteborg: Bokförlaget Korpen
- Holmberg & Sahlberg (2002) *svensk camping- nutid och framtid* ETOUR Utredningsserien U 2002:4 Örnsköldsvik
- Knutagård, Hans (2003) *Introduktion till verksamhetsteori* Lund: Studentlitteratur
- Starrin, Bengt & Jönsson, Leif R. (2000) ”Socialtjänsten och klienterna” i Meeuwisse, Sunesson, Swärd (2000) *Socialt arbete en grundbok* Falköping: Bokförlaget Natur och Kultur
- Nationalencyklopedin 1994 *camping., scout*, Höganäs: Bokförlaget Bra Böcker
- Ryberg, Lars (2000) *Etik och livsfrågor* Falköping: Bonniers
- Stjernqvist, Fatima *Campingfolk- de frihetsbehövande* D-uppsats, soa 203, Vt., 2004.
- Statistiska centralbyrån (SCB) har på uppdrag av Turistdelegationen producerat *Inkvarteringsstatistik för Sverige 2003, Totalundersökning av Sveriges hotell, stugor, vandrarhem och campingplatser* (2004). Sveriges officiella statistik - statistiska meddelanden NV 41 SM 0405, ISSN 1403 – 1663 Serie NV, Näringsverksamhet, (2004). SCB - Enheten för trafikanter och turism. Utgivare av SM: Svante Öberg
- Sveriges Camping- och stugföretagares Riksorganisation (2005) *Camping & stugor i Sverige 2005* Holland: Roto Smeets
- Sverre, Moe (1995) *Sociologisk teori* Lund: Studentlitteratur

